

23 квітня 2021

10:00 – 13:00

ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЯ
ДО ВСЕСВІТЬОГО ДНЯ БЕЗПЕКИ
ТА ЗДОРОВ'Я НА РОБОТІ-2021

Роль профспілок у забезпеченні стійких систем безпеки праці і охорони здоров'я працівників та у подоланні кризи, спричиненої пандемією COVID-19

Заступник Голови Федерації профспілок України
Євген Драп'ятний

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ СЬОГОДНІ

ЗАГАЛЬНА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПЛОК УКРАЇНИ НА 1 СІЧНЯ 2021 РОКУ СТАНОВИТЬ 4,03 МЛН ОСІБ

- ◎ 45 всеукраїнські профспілки,
які мають:
 - ✓ 498 обласних і міських організацій;
 - ✓ 2 170 районні організації;
 - ✓ 46 776 первинних організацій.
- ◎ 25 територіальних профоб'єднань
 - ✓ 413 районні та міські координаційні ради

Національні та міжнародні норми

у сфері безпеки і гігієни праці

Основні міжнародні норми

- Директива Європейського Парламенту та Ради ЄС 89/391/ЄЕС від 1989 року про прийняття заходів щодо поліпшення безпеки і здоров'я працівників під час роботи (так звана рамкова) та інші окремі
- Європейська соціальна хартія (ст.3, 22)
- Конвенція МОП 187 про безпеку та гігієну праці (ще не ратифікована, Генеральною Угодою передбачено ратифікація)
- Конвенція МОП №155 про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище
- Конвенція МОП №161 про служби гігієни праці
- інші Конвенції МОП, ратифіковані Україною (№ 174, 115, 119, 139, 120, 27, 32, 179, 184) та Рекомендації МОП

Національні норми

- Конституція України (3, 8, 22, 43, 46)
- Кодекс законів про працю (гл. XI)
- Закони України
- “Про охорону праці”
- “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”
- “Про колективні договори і угоди”
- «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»

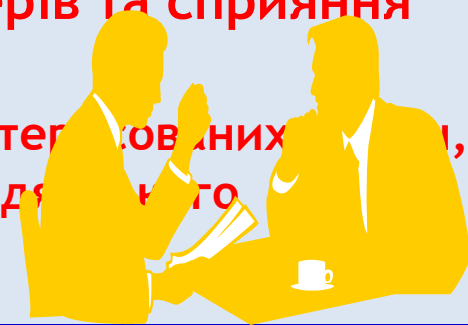
Угода про асоціацію

Україна – ЄС

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

- Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і її державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки, яку ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014 (статті 420 - 424 та додаток XL)
- Глава 21
- Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей
- Ст. 419 Сторони посилюють діалог та співробітництво щодо забезпечення гідної праці, безпечних та здорових умов праці,
- Ст.420 Співробітництво **передбачає досягнення таких цілей :**
- с) збільшення кількості та покращення якості робочих місць з гідними умовами праці;
- і) покращення рівня забезпечення охорони здоров'я та безпечних умов праці**, зокрема шляхом проведення навчання і тренінгів з питань охорони здоров'я та безпеки праці, **сприяння реалізації превентивних заходів, попередження ризиків великих аварій та управління токсичними хімічними речовинами, а також обмін доброю практикою та результатами досліджень в цій сфері;**
- п) посилення можливостей соціальних партнерів та сприяння соціальному діалогу**
- Стаття 421 Сторони сприяють залученню всіх заінтересованих сторін, зокрема соціальних партнерів та організацій громадянського суспільства,**

ПАРТНЕРСТВО і СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ - запорука успіху

**Генеральна Угода на 2019-2021 роки
(СПО профспілок, СПО і об'єднання роботодавців та
Кабінет Міністрів України)**

Галузеві угоди

97

Територіальні угоди

27

Колективні договори

51,4 тис.

Генеральна Угода на 2019-2021 роки

- ⦿ ратифікація наступних конвенцій МОП :
- ⦿ **№ 187 про основи, що сприяють безпеці праці та здоров'ю на роботі;**
- ⦿ № 167 про безпеку та гігієну праці у будівництві;
- ⦿ № 121 про допомогу у випадках виробничого травматизму;
- ⦿ № 152 (1979 р.) про техніку безпеки та гігієну праці на портових роботах;
- ⦿ про працю в морському судноплавстві.

СИСТЕМА ПРАВОЗАХИСНОЇ РОБОТИ ФПУ

IV рівень

Додаткові
юридичні
послуги
ФПУ

ФПУ

Функції: правова експертиза законопроектів та нормативно-правових актів; представництво і захист інтересів членських організацій та державних органів і судів, в міжнародних організаціях, консультації; навчання, узагальнення звітності про правозахисну роботу, взаємодія з Держпраці і Уповноваженим з прав людини, правозахисними організаціями; центр оперативного реагування.

Програма “Соціальний профспілковий квиток”

(Адвокат – 24 (з дисконтом на платній основі); Консультації – 24 (безоплатно))

III рівень

Всеукраїнські галузеві профспілки

Функції: представництво і захист прав працівників на рівні міністерств, відомств, організацій роботодавців, в судах, громадський контроль, правороз’яснювальна робота; навчання, консультації

Територіальні профоб’єднання

Функції: представництво і захист інтересів членських організацій в місцевих органах влади, правороз’яснювальна робота; навчання, консультації.

II рівень

Центри (служби) правової допомоги
Створюються при Територіальних профоб’єднаннях, фінансуються за рахунок коштів ФПО та кооперації коштів членських організацій

Функції.

оперативне реагування на порушення трудових і профспілкових прав, безоплатна первинна та вторинна (представлення інтересів в суді) правова допомога;

I рівень

Первинні профспілкові організації

Функції: представлення інтересів і захист прав своїх членів у взаємовідносинах з роботодавцем та державними органами; громадський контроль за додержанням законодавства про працю

Стаття 41 Закону України «Про охорону праці»

Здійснення громадського контролю у сфері охорони праці

- **Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці здійснюють професійні спілки, їх об'єднання в особі своїх виборних органів і представників.**
- **Професійні спілки здійснюють громадський контроль за**
- **дотриманням роботодавцем законодавства про охорону праці,**
- **створенням безпечних і нешкідливих умов праці,**
- **належного виробничого побуту для працівників,**
- **своєчасним забезпеченням їх відповідними засобами колективного та індивідуального захисту,**
- **лікувально-профілактичним харчуванням,**
- **молоком, газованою солоною водою тощо**

ТЕХНІЧНА ІНСПЕКЦІЯ ПРАЦІ

Охорона праці -2021 рік

170 технічних інспекторів праці

ФПУ

4 інспектори

Всеукраїнські
профспілки

145 інспекторів

Територіальні
(обласні)
профоб'єднання
21 інспекторів

На рівні обласних, міських і районних організацій галузових профспілок громадський контроль здійснюють
близько 2 тис.представників профспілок

На виробничому рівні: громадський контроль за законодавством про охорону праці та соціальних захист потерпілих на виробництві здійснюють **понад 36 тис.** представників профспілок з питань охорони праці

Результати здійснення громадського контролю профспілок у сфері охорони праці за 2020 рік

В середньому на одному підприємстві виявлено – 6 порушень

За 2020 рік подано подань роботодавцям - 3000

Усунено порушень 26 200 – 92%

Кількість перевірок у 2020 році і кількість виявлених порушень законодавства про охорону праці збільшилась приблизно на 25%.

За проведеними в ЄС дослідженнями, 7–8 виявлених та усунутих порушень з охорони праці зберігають ОДНЕ життя людини праці.

Система профспілкового навчання з питань охорони праці та показники за березень 2016-березень 2021 роки (осіб)

ПРЕДСТАВНИЦТВО ФПУ В ОРГАНАХ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ

	всього в профспіл- ковій стороні	в т.ч. представ- ники ФПУ
<i>Національна тристороння соціально економічна рада (НТСЕР)</i>	20	15
<i>Український координаційний комітет сприяння зайнятості</i>	8	5
<i>Фонди соціального страхування</i>	12	7
<i>Пенсійний фонд України</i>	3	2
<i>СПО об'єднань профспілок</i>	60	48
<i>Робоча комісія об'єднань профспілок</i>	15	10
<i>Представництво у :</i> <i>- Кабінеті Міністрів України</i> <i>- Урядових комітетах</i> <i>- Верховній Раді України,</i> <i>-Участь у засіданнях Комітетів Верховної Ради України</i>		

Укладено ФПУ меморандуми, угоди про співпрацю з:

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини

Державною службою України з питань праці

Національною службою посередництва і примирення

Пенсійним фондом України

Федерацією роботодавців України

Державною службою статистики України

Координаційним центром з надання правової допомоги Міністерства юстиції України

Національною спілкою журналістів України

Міжнародною громадською організацією “Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров’я”

Представництво ФПУ у міжнародних структурах

Міжнародна конфедерація профспілок

Голова ФПУ – віце-президент МКП, титулярний член Генеральної ради, заступник члена Виконавчого бюро

Пан'європейська регіональна рада МКП

Голова ФПУ – член Виконавчого комітету. ФПУ має 3 місця у Виконкомі

Глобальні профспілки

20 членських організацій ФПУ входять до глобальних та європейських федерацій профспілок

Організація Об'єднаних Націй

ФПУ має спеціальний консультативний статус при Економічній і соціальній раді ООН

Міжнародна організація праці

Голова ФПУ – делегат Міжнародної конференції праці від трудящих України

Платформа громадянського суспільства Україна-ЄС

Представник ФПУ – член української сторони ПГС

СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ТА КОЛЕКТИВНІ ПЕРЕГОВОРИ - Завдання

СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ

- основна форма взаємодії з роботодавцями та органами державної влади на всіх рівнях

- ✓ відновити діяльність **НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРИСТОРОННЬОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РАДИ** та зміцнити її статус
- ✓ на галузевому – розбудувати повсюдно **ГАЛУЗЕВІ** соціально-економічні ради,
- ✓ в **ОТГ** – утворити соціально-економічні ради з та законом визначити повноваження сторін

Результативні КОЛЕКТИВНІ ПЕРЕГОВОРИ

- ✓ **100% ОХОПЛЕННЯ** колективними договорами, де є профспілкова організація
- ✓ Створення **ШКОЛИ ПРОФЕСІЙНИХ ПРОФСПІЛКОВИХ ПЕРЕГОВІРНИКІВ** на базі АПСВТ

ПРАВО працівників НА СТРАЙК

- ✓ Зняття законодавчих обмежень
- ✓ Спрощення процедур вирішення колективно-трудових спорів
- ✓ Недопущення можливості застосування роботодавцями локаутів

Настанови МОП

- ◎ У 2021 році Всесвітній день безпеки та здоров'я на роботі присвячений залученню потенціалу елементів системи БЗР, визначених у Конвенції 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187).
- ◎ У доповіді до Всесвітнього дня висвітлено питання про те, як нинішня криза демонструє важливість зміцнення систем БЗР, включно зі службами безпеки та охрони здоров'я на роботі, як на **національному рівні**, так і на рівні підприємств.

За час карантину фахівці ФПУ розробили

- ◎ **Рекомендації щодо запровадження запобіжних заходів розповсюдження COVID-19 на робочих місцях**

- **Рекомендації основних дій профспілок щодо захисту безпеки і здоров'я працівників від Covid-19**

- **Чек-лист для здійснення профспілкового контролю щодо захисту безпеки і здоров'я працівників від Covid-19**

Листівка 1: "БЕЗПЕКА НА РОБОЧОМУ МІСЦІ:
запобігання заворювань та поширення
коронавірусної хвороби Covid-19
Листівка 2: "ЗНАЙ І ЗАХИЩАЙ
СВОЇ ПРАВА НА БЕЗПЕЧНУ ПРАЦЮ» під час
карантину та надзвичайною ситуації щодо
запобігання заворювань та поширення
коронавірусної хвороби (Covid-19)

Зміст Рекомендацій від ФПУ щодо запобіжних заходів розповсюдження COVID-19 на робочих місцях та основні дії профспілок

Вступ

- Необхідна інформація про коронавірус та можливі шляхи інфікування
- Рекомендації щодо захисту працівників, які переведені на дистанційну форму роботи, від інфікування коронавірусною хворобою
- Рекомендації щодо захисту працівників, які під час карантину знаходяться на робочих місцях, від інфікування коронавірусною хворобою та не допущення розповсюдження COVID-19.
- Рекомендації як підготувати працівника до відрядження або подорожі у разі необхідності, якщо це дозволено в умовах карантину, безпека водія та дезінфекція транспорту;
- Як діяти, якщо у вашій організації є хворий на COVID-19. Порядок дій у разі виявлення співробітника, або за його зверненням з підозрою на інфікування коронавірусом.
- Дії роботодавця та участь профспілок щодо розслідування випадків інфікування на COVID-19 медичних та інших працівників, які пов'язані з виконанням професійних обов'язків.
- Відповідальність за порушення правил щодо карантину, за порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам.

Корисні посилання на сайти: ВООЗ, МОЗ, Держпраці тощо.

**Спільна робота над законопроектом
“БЕЗПЕКА ТА ЗДОРОВ’Я НА РОБОТІ”—
можливість налагодити діалог між владою та профспілками.**

Позиція профспілок

Угода з ЄС

ЦІЛЬ: покращення рівня забезпечення охорони здоров'я та безпечних умов праці

Позитивні норми для досягнення цілі, визначенні законопроектом:

Стаття 17. Управління професійними ризиками

Введення норми щодо обов'язку роботодавця:

виявлення небезпек, оцінки ризиків і прийняття заходів щодо їх усунення або мінімізації

Кращий досвід країн ЄС та МОП:

Усунення небезпек і Управління ризиками: *Найшвидший і найкоротший спосіб підвищення безпеки праці*

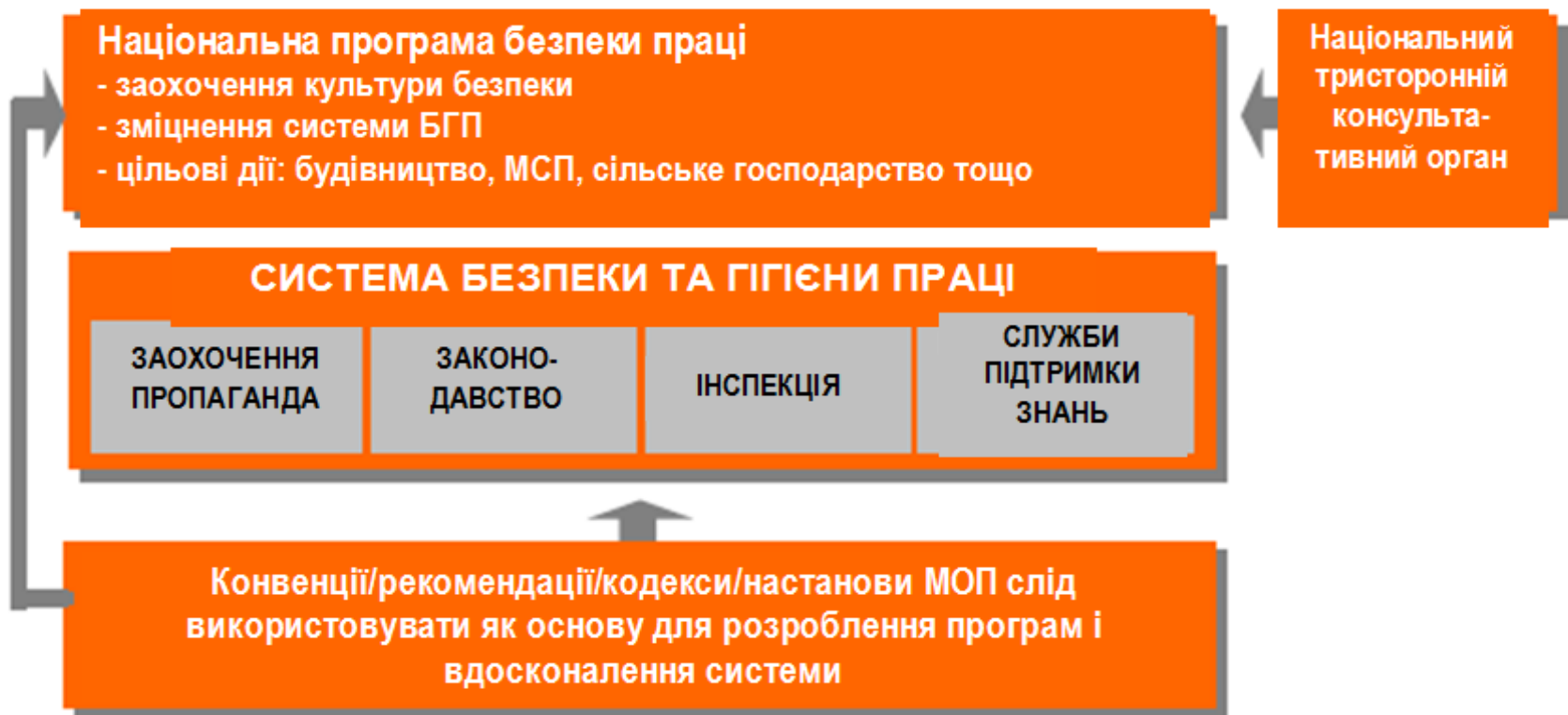
Системний підхід: Системи управління безпекою та здоров'я працівників

- ◎ Позитив законопроекту: передбачено на рівні підприємства (ст. 15)
- ◎ Негатив: Не передбачено Національну систему управління
- ◎ Позиція профспілок: Додати статтю
 - ◎ Пропозиції для використання у законопроекті:
 - ◎ Конвенції №187 та №155
 - ◎ Керівні принципи з систем управління безпекою та гігієною праці: МОП-БГП 2001

Національні системи та програми БГП: системний підхід

Національні системи та програми БГП: ключова роль інспекції

Робота над новим законопроектом про безпеку і здоров'я на роботі — пошук балансу інтересів усіх сторін

Розширення соціального партнерства з питань соціального захисту працівників у сфері безпеки та гігієни праці

Для чого?

- Для забезпечення балансу реалізації інтересів працівників та роботодавців з питань безпеки та умов праці;
- Для узгодження між сторонами соціального діалогу питань соціального захисту працівників у сфері безпеки праці та здоров'я
- Пошуку шляхів вирішення спільних проблем збереження життя та здоров'я працівників;
- Усунення та попередження соціальних конфліктів

Яким чином?:

- Шляхом переговорів та врегулювання протиріч;
- Спільне опрацювання та узгодження законопроектів та НПАОП
- Укладення угод, колективних договорів та спільний моніторинг їх виконання;

Дотримання принципів соціального партнерства

- Рівноправність сторін
- Повага та врахування інтересів сторін
- Добровільність прийняття обов'язків
- Відповідальність за виконання прийнятих обов'язків
- Безумовне дотримання законодавства

Пропозиції сторони профспілок:

Доповнити законопроект статтями, які є чинними та забезпечують виконання Кодексу законів про працю України: Частина друга статті 160, п. 12 частини першої статті 247 Глави XVI, Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Конвенцій № 135 і №155 та ст.22 ЄСХ

- ⦿ **Визначення термінів:**
- ⦿ представники працівників з питань безпеки праці та здоров'я на роботі на рівні підприємства - особи, обрані чи призначені для представлення та захисту прав і інтересів працівників з питань безпеки та здоров'я на роботі, зокрема:
- ⦿ а) представники професійних спілок з питань безпеки праці та здоров'я на роботі - особи призначені чи обрані професійними спілками, їх об'єднаннями, які є членами таких профспілок або об'єднань;
- ⦿ б) уповноважені найманими працівниками особи з питань безпеки праці та здоров'я на роботі - особи вільно обрані працівниками відповідного трудового колективу, де не має професійної спілки, або які не є членами відповідної профспілки
- ⦿ представницькі організації роботодавців та працівників на національному рівні - спільні представницькі органи об'єднань роботодавців (далі - СПО об'єднань роботодавців) та репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (далі - СПО об'єднань профспілок)

Конвенція МОП N 135

Конвенція МОП N 135 про захист прав представників працівників на підприємстві та можливості, що їм надаються

Стаття 3

Для цілей цієї Конвенції **термін "представники працівників"** означає осіб, яких визнано такими відповідно до національного законодавства чи практики, зокрема:

- а) **представників професійних спілок, а саме представників, призначених чи обраних професійними спілками або членами таких профспілок; або**
- б) **виборних представників, а саме представників, вільно обраних працівниками підприємства** відповідно до положень національного законодавства чи правил або колективних угод, і до функції яких не входить діяльність, яку визнано як виключну прерогативу професійних спілок у відповідній країні.

Стаття 4

Національне законодавство або правила, колективні угоди, арбітражні чи судові рішення, **можуть визначати категорію чи категорії представників працівників, за якими визнається право на захист і можливості, передбачені у цій Конвенції.**

Стаття 6

Здійснення цієї Конвенції може бути забезпечене за допомогою національного законодавства або правил, колективних угод чи будь-яким іншим шляхом, **котрий відповідає національній практиці.**

Пропозиції сторони профспілок:

Доповнити законопроект статтями, які є чинними та забезпечують виконання Кодексу законів про працю України: Частина друга статті 160, п. 12 частини першої статті 247 Глави XVI, Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Конвенцій № 135 і №155 та ст.22 ЄСХ

- **Чинний закон України «Про охорону праці»**
- **Стаття 41. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці**
Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснюють професійні спілки, їх об'єднання в особі своїх виборних органів і представників.
- У разі відсутності професійної спілки на підприємстві громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснює уповноважена найманими працівниками особа.

Стаття 42. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці

Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці мають право безперешкодно перевіряти на підприємствах виконання вимог щодо охорони праці і вносити обов'язкові для розгляду роботодавцем пропозиції про усунення виявлених порушень нормативно-правових актів з безпеки і гігієни праці.

**"Кожен має право на належні,
безпечні і здорові умови праці ..."**
(Стаття 43 Конституції України)

Червоні лінії

◎ Стаття 22 Конституції України:

**Конституційні права і свободи гарантуються і
не можуть бути скасовані.**

**При прийнятті нових законів або внесенні змін до
чинних законів не допускається
звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.**

ПРИАМБУЛА РАМКОВА ДИРЕКТИВА РАДИ ЄС 89/391/ЄЕС

Оскільки стаття 118а Договору передбачає, що Рада застосовує, шляхом ухвалення Директив, мінімальні **вимоги щодо удосконалення**, зокрема, у виробничій сфері, для забезпечення кращого рівня захисту безпеки і здоров'я працівників;

Оскільки ці Директиви не виправдовують будь-яке зниження у рівнях захисту, що вже досягнуті в окремих державах-членах, держави-члени згідно з Договором зобов'язані поліпшувати існуючі умови в цій сфері та гармонізовувати умови, в яких провадяться удосконалення;

Оскільки кількість нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань все ще занадто велика; превентивні заходи мають негайно вживатися або удосконалюватися для безпеки і охорони здоров'я працівників та забезпечувати більш високий рівень захисту

НЕ допускати зниження рівня прав працівників і їх соціальний захисту

- ⦿ **Доповнити законопроект статтями, які є чинними**
- ⦿ **У Законі України «Про охорону праці»**
- ⦿ **Стаття 7. Право працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці ,**
можливо змінивши
- ⦿ *редакцію та механізм*
- ⦿ *компенсації або умови*
- ⦿ *та оплати праці*

Знайдено компроміс

Дякую за увагу!

*З найкращими побажаннями та
запрошенням до плідної співпраці!*

**Федерації професійних спілок
України**